

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ СИСТЕМНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

**Збірник IV Міжнародної
науково-практичної конференції**

2025

**22 травня 2025 р.
Хмельницький - Херсон**

COLLECTION OF MATERIALS

IV INTERNATIONAL
SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

**«FINANCIAL INSTRUMENTS
FOR SUSTAINABLE STATE DEVELOPMENT
IN THE CONDITIONS OF SYSTEMIC
ECONOMIC TRANSFORMATION»**

22th of May 2025

Khmelnyskyi - Kherson 2025

Ф 59 Фінансові інструменти сталого розвитку держави в умовах системної економічної трансформації : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. / за ред. Л. П. Сідельникової (22 травня 2025 р., м. Хмельницький – м. Херсон). – Херсон : Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2025. – 360 с.

ISBN 978-617-8187-54-5 (електронне видання)

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Херсонського національного технічного університету
(протокол № 2 від 30 червня 2025 року)

Організаційний комітет

ГОЛОВА ОРГКОМІТЕТУ:

Олена ЧЕПЕЛЮК - д.т.н., професор, лауреат Національної премії України імені Бориса Патона, ректор Херсонського національного технічного університету.

ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ ОРГКОМІТЕТУ:

Лариса СІДЕЛЬНИКОВА - д.е.н., професор, академік Академії економічних наук України, заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету.

КООРДИНАТОР КОНФЕРЕНЦІЇ:

Олена НОВОСЬОЛОВА – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ.

ЧЛЕНИ ОРГКОМІТЕТУ:

Сергій ЄКІМОВ – к.е.н., дослідник кафедри торгівлі та фінансів Чеського університету природничих наук у Празі (Чехія);

Анетта ЗЕЛІНСЬКА – доктор габілітована, професор Вроцлавського економічного університету (Республіка Польща);

Евангелос СІСКОС – д.е.н., професор кафедри міжнародних та європейських економічних досліджень Університету Західної Македонії (Греція);

Гіві БЕДІАНАШВІЛІ – д.е.н., академік Академії економічних наук, професор Тбіліського державного університету імені Івана Джавахішвілі, професор Європейського Університету (Грузія);

Ірина ГОНЧАРЕНКО – д.н. з держ. упр., професор, член-кореспондент Академії економічних наук України, завідувач кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету;

Павло ГРИГОРУК – д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі Хмельницького національного університету;

Ірина ЛУК'ЯНЕНКО – д.е.н., професор, заслужений дія науки і техніки України, завідувач кафедри фінансів Національного університету «Києво-Могилянська академія»;

Олексій МІНЦ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, обліку та банківської справи ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»;

Георгій РОГОВ – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів Національного університету кораблебудування ім. адмірала Макарова;

Марина СЛАТВІНСЬКА – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів Одеського національного економічного університету;

Ніла ХРУЩ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку Хмельницького національного університету;

Інна ШКОЛЬНИК - д.е.н., професор, перший проректор Сумського державного університету;

Олена ВОЛКОВА – к.е.н., доцент, декан факультету міжнародних економічних відносин, управління і бізнесу ХНТУ;

Юрій БЕЗДІТКО - к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ;

Олена ЄРЕМЯН – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ;

Тетяна ПІНЧУК – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ;

Оксана ПОСАДНІСВА – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ;

Надія ФЕДОРОВА – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ;

Таміла ЧИЖОВА – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ;

Тетяна ШРАМ – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ХНТУ.

Збірник містить матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансові інструменти сталого розвитку держави в умовах системної економічної трансформації», що відбулася 22 травня 2025 року на базі Херсонського національного технічного університету.

Видання розраховане на представників наукової спільноти, викладачів, фахівців у галузі фінансів, працівників органів державного управління, студентів закладів вищої освіти.

Відповідальність за достовірність цифрового матеріалу, фактів, цитат, власних імен, географічних назв, назв підприємств, організацій, установ та іншої інформації несуть автори наданих матеріалів.

Висловлені у тезах доповідей думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії.

Разом з тим, вважаємо можливим їх публікацію з метою обговорення.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ.....	10
Kowalska M. THE ROLE AND STRUCTURE OF INTERNATIONAL CURRENCY NOTES IN THE CURRENT WORLD ECONOMY.....	10
Peterson E. THE MODERN TAXATION MODEL IN THE NETHERLANDS...	13
Голинський Ю. О. ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ТА ЇХ РОЛЬ В ПОКРАЩЕННІ ПОДАТКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	15
Граділь К. А., Сідельникова Л. П. ФІСКАЛЬНА РОЛЬ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ.....	19
Гузенко О. П. ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ТА ОСУЧАСНЕННЯ ДЕФІНІЦІЇ «ПУБЛІЧНІ ФІНАНСИ» В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ.....	22
Зосимчук В. В., Сідельникова Л. П. ФІСКАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЄДИНОГО ПОДАТКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	25
Кадала В. В. ОКРЕМІ СЕГМЕНТИ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ.....	28
Кан М. В., Волкова О. В. МАЛИЙ БІЗНЕС ЯК ДРАЙВЕР ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	31
Крисов А. І., Волкова О. В. ФІСКАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	35
Намонюк В. Є. ЗЕЛЕНІ ОБЛІГАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПУБЛІЧНОГО ФІНАНСУВАННЯ ВІДНОВЛЕННЯ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	39
Нечипоренко А. В. БОРГОВА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ.....	42
Осінній Є. Д., Посаднєва О. М. ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА ЯК ЧИННИК ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	45
Петух А. О., Сідельникова Л. П. ВИДАТКИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ У МЕХАНІЗМІ БЮДЖЕТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....	48
Помулева В. М. АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПДВ НА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ.....	51
Руденко В. В. РОЛЬ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ У СТАЛОМУ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ.....	54
Смолієнко В. О., Новосьолова О. С. ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ НАПОВНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	57
Сопільняк Н. М., Волкова О. В. МИТНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД.....	60

Старовойт А. А., Чиждова Т. В. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	63
Татамир Л. В., Чиждова Т. В. ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	66
Удова Л. О. ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА АГРАРІЇВ У 2025 РОЦІ.....	69
Цветкова К. Є., Чунихина О. М. ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ПРОЗОРОСТІ ТА ПІДЗВІТНОСТІ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ.....	72
СЕКЦІЯ 2. БАНКІВСЬКА СИСТЕМА ТА ЇЇ РОЛЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ.....	75
Dong Ni GAMIFICATION OF BANKING: NEW OPPORTUNITIES FOR THE FINANCIAL SECTOR.....	75
Prokopiev Ivo RESILIENCE OF NATIONAL BANKING SYSTEMS IN THE CONTEXT OF GLOBALISATION.....	78
Алієва Е. С., Гізи, Бездітко Ю. М. ОЦІНКА КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ КРИЗИ.....	81
Винник С. С., Ревак І. О. РОЛЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ У РЕАЛІЗАЦІЇ САНКЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ЗОВНІШНІХ ЗАГРОЗ.....	84
Вітковська А. Р., Сідельникова Л. П. ОЦІНКА СТАНУ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ.....	87
Гаран О. О., Сідельникова Л. П. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КРЕДИТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	90
Деркаченко Н. О., Корівчак А. М. БАНКІВСЬКА СИСТЕМА ЯК ГОЛОВНИЙ ВАЖІЛЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОГО СУВЕРЕНІТЕТУ КРАЇНИ.....	93
Діденко А. Ю., Бездітко Ю. М. БАНКІВСЬКА СИСТЕМА УКРАЇНИ: ВІД КРИЗ ДО ФІНАНСОВОЇ МІЦНОСТІ.....	96
Житар М. О. БАНКИ ЯК КАТАЛІЗАТОРИ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ: ОЦІНКА ВПРОВАДЖЕННЯ ESG-ПІДХОДІВ В УКРАЇНСЬКІЙ БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ.....	99
Корогодова О. О. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ І КОНСОЛІДАЦІЯ У БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ.....	102
Кравчук Ю. О., Новосьолова О. С. РЕСУРСНА БАЗА БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ: ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ.....	105
Литвин О. С., Тарасюк А. В. ПЕРСПЕКТИВИ ЗМІЦНЕННЯ ВАЛЮТНОГО КУРСУ В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	108
Сільніченко Т. В., Посаднєва О. М. РОЗВИТОК ДИСТАНЦІЙНОГО БАНКІВСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	111

Житар М. О.,
*д.е.н., професор, професор кафедри фінансів,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка,
м. Київ, Україна*

**БАНКИ ЯК КАТАЛІЗАТОРИ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ:
ОЦІНКА ВПРОВАДЖЕННЯ ESG-ПІДХОДІВ
В УКРАЇНСЬКІЙ БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ**

У сучасному глобальному контексті, що визначається кліматичними загрозами, соціальними викликами та необхідністю підвищення прозорості управління, концепція ESG набуває вирішального значення для фінансових установ, особливо банків, які дедалі частіше виступають каталізаторами стійкого розвитку на національному рівні. Ці установи не лише здійснюють посередництво у фінансових потоках, але й стають інструментом трансформації економік у бік сталого та відповідального зростання. З огляду на зобов'язання України щодо інтеграції до Європейського Союзу, актуалізується потреба у впровадженні ESG-підходів у банківську практику, що є необхідною передумовою для підвищення довіри з боку іноземних інвесторів та зміцнення національної фінансової системи.

Українська банківська система поступово інтегрує принципи ESG до своєї операційної і стратегічної діяльності, що відповідає загальноєвропейським тенденціям. Як зазначено у Річному звіті НБУ за 2024 рік, питання стійкості фінансового сектору набуло нового змісту в умовах повномасштабної війни, а ESG-ризики стали предметом регуляторної уваги через потенційну загрозу їх трансформації у системні ризики [1]. Такий ризиковий підхід передбачає посилення макропруденційного нагляду та включення нефінансових критеріїв до наглядових процедур. У цьому контексті важливо враховувати досвід Європейського центрального банку, який уже інтегрував кліматичні ризики у пруденційний нагляд та вимоги до капіталу.

Стратегія Національного банку України передбачає створення

інституційної бази для інтеграції ESG-принципів у всі рівні функціонування банківського сектору. Особливу увагу приділено екологічним аспектам, включаючи управління кліматичними ризиками, зменшення вуглецевого сліду та фінансування зеленої економіки. Водночас соціальні критерії втілюються через сприяння фінансовій інклюзії, розвиток інклюзивних фінансових послуг у прифронтових регіонах та підтримку ветеранських ініціатив, як це передбачено в меморандумі між НБУ та ЄБРР, до якого приєдналося 38 банків.

Однією з ключових ініціатив у цьому напрямі є активна участь банків у фінансуванні відновлення енергетичної інфраструктури країни [2]. Згідно зі звітом НБУ, у 2024 році було надано понад 10,5 млрд грн кредитів на такі проєкти, що свідчить про реальну трансформацію банків у суб'єктів економічного відновлення [1]. НБУ визнає, що ESG-фактори мають бути інтегровані не лише в кредитну політику банків, але й у загальну систему корпоративного управління та внутрішніх контролів, що передбачає впровадження нових форматів звітності, внутрішніх політик ризик-менеджменту, а також спеціалізованих підрозділів, відповідальних за моніторинг екологічних та соціальних ризиків. Українські банки, особливо ті, що мають іноземний капітал, уже почали створювати такі підрозділи, що є важливим кроком у напрямі досягнення сумісності з європейськими регуляторними вимогами, зокрема SFDR та таксономією стійких видів економічної діяльності ЄС [3].

У 2024 році зросла увага до прозорості у сфері платіжних послуг та боротьби з тіньовою економікою, яка є важливою складовою ESG-принципу належного управління (governance). Ініціатива великих банків щодо забезпечення прозорості ринку платіжних послуг, закріплена відповідним меморандумом, стала інституційним механізмом протидії фінансуванню незаконної діяльності, включаючи тероризм. Це відповідає стандартам FATF та практикам банківських союзів країн ЄС, які підкреслюють важливість контролю за походженням коштів та цільовим використанням фінансування у контексті ESG.

Також Національний банк у звіті 2024 року відзначає значне зростання частки строкових депозитів, що свідчить про зміцнення довіри населення до банківської системи та національної валюти. Довіра – ключовий нематеріальний актив у стійкому розвитку фінансової системи, і її зростання можна частково приписати саме просуванню стандартів відкритості, інклюзивності та відповідального фінансування, які лежать в основі ESG-підходу.

Таким чином, успішна інтеграція ESG у банківську систему України значною мірою залежить від якості регуляторного середовища, яке має створити умови для стандартизації підходів, запровадження обов’язкової нефінансової звітності та інституціоналізації систем управління ризиками ESG. Важливо, щоби розробка таких механізмів базувалася не лише на імпорті європейських норм, але й враховувала специфіку української економіки, зокрема високий рівень ризиків, пов’язаних із війною та постконфліктною реконструкцією. Європейський досвід демонструє, що стале банківське регулювання неможливе без міжсекторальної координації, у якій беруть участь як органи банківського нагляду, так і представники ринку, екологічні організації, споживачі та незалежні аналітичні центри. Україна вже почала рух у цьому напрямі, створюючи консультативні ради, підписуючи меморандуми із міжнародними інституціями, зокрема ЄБРР, а також долучаючись до глобальних ініціатив, таких як Зелене фінансування та Цілі сталого розвитку ООН.

Література

1. Річний звіт Національного банку України за 2024 рік. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/annual_report_2024.pdf?v=13
2. Житар М. Глобальні тренди та виклики впровадження ESG- стандартів у фінансові стратегії компаній: інтеграція, адаптація та оцінка ефективності. *Фінансово-кредитні системи: перспективи розвитку*. 2025. № 1(16). URL: <https://periodicals.karazin.ua/fcs/issue/archive>

3. Zhytar M. ESG тренди у фінансовій діяльності компаній: ключові напрямки та рекомендації. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2024. № 2 (14). С. 87-95.

Корогодова О. О.,
*к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
м. Київ, Україна*

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ І КОНСОЛІДАЦІЯ У БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ

Процеси інтеграції, інтернаціоналізації, транснаціоналізації та глобалізації міжнародних економічних відносин формують середовище жорсткої конкуренції, в якому особливої уваги набуває об'єднання фінансових ресурсів. Цей процес спостерігається й у сфері банківських послуг. Закономірною тенденцією функціонування міжнародного банківського ринку, що поліпшує ефективність роботи окремих його учасників, є укрупнення банківських операцій, а інтернаціоналізація банківської діяльності значно прискорює перетворення великих банків у транснаціональні структури, розвиток непрофільних видів операцій, застосування технологій, що відповідають сучасним вимогам [1].

Злиття капіталу є важливим чинником посилення економічного потенціалу транснаціональних фінансових установ та їхньої переваги у змаганні на глобальному ринку. Вагоме значення в процесах концентрації й централізації виробництва та фінансів мають активні інвестиційні стратегії у вигляді угод М&А. Аналіз таких явищ має враховувати сучасні вектори цифрової трансформації. У зв'язку з цим питання формування та розвитку консолідаційних процесів у банківській галузі набувають нового змісту й актуальності, що потребує глибшого наукового осмислення.